

Nr 623

Av herr Mattsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till lag om semester, m.m.

(Lika lydande med motion nr 775 i Andra kammaren)

I proposition nr 68 framlägges förslag till ny semesterlag. Förslaget innebär att den längre lagstadgade semestern skall börja intjänas fr.o.m. den 1 juli innevarande år. Till följd härav blir den lagstadgade semestern tre och en halv vecka 1964 och fyra veckor 1965. Den nya lagen skall, liksom den nu gällande, i princip omfatta endast arbetstagargrupperna och ej företagargrupperna. Även om företagarnas semesterfråga inte är så enkel och av den arten att den kan lösas genom att semesterlagen utsträcker att gälla även företagargrupperna, måste det beklagas att så ringa intresse ägnats åt dessa förvärvsarbetande gruppers semesterproblem.

När man från samhällets sida bedömt semesterfrågan, har man i stort sett begränsat sig till de folkgrupper som omfattas av semesterlagen. Man har knappast i någon utsträckning berört de semesterproblem som småföretagarna, jordbrukare och jämförliga, har, utan utgått från att åtgärder för företagarnas del är helt obehövliga. Man har sett den lagstadgade semestern som ett vederlag för det arbete som arbetstagaren utför och således räknat med att arbetstagaren vid semesterförlängning får ut en ökad fritid i stället för en eljest möjlig kontantlöneökning. Från denna utgångspunkt har det hävdats att det står företagarna fritt att förfara på motsvarande sätt, dvs. att ta ut semester i stället för en eljest möjlig högre inkomst. Detta betraktelsesätt äger giltighet rent formellt. I praktiken är dock situationen en helt annan för många företagare. Den ekonomiska möjligheten och bedömningen spelar givetvis en viss roll, men vi vill främst fästa uppmärksamheten på svårigheterna för många företagare t.ex. att skaffa ersättare eller ev. för en tid upphöra med företagets drift för att därigenom få möjlighet till semester. Dessa och andra frågor av betydelse för företagarnas semester möjligheter har inte uppmärksamats inför den nu aktuella förlängningen av semestern för arbetstagarna. Detta kan inte anses tillfredsställande, bl.a. emedan förlängningen av den lagstadgade semestern rentav kan medföra en viss försämring av företagarnas semester möjligheter. Många funktioner i samhället måste oundgängligen upprätthållas även under den mest frekventa semester tiden, och åtskilliga funktioner, särskilt på serviceområdet, är av sådan art att det ur de semestrandes synpunkt är särskilt angeläget att de upprätthålls. Semesterlagstiftningen och styrkeförhållandena på arbetsmarknaden

medför att arbetstagarna oftast har en företrädesrätt till semester, åtminstone under den tid av sommarhalvåret som anses lämpligast ur semester-synpunkt. I många mindre företag, där företagaren är både företags- och arbetsledare samt arbetare i samma person, måste företagarens semesterfråga komma i sista hand. I all synnerhet gäller detta inom företag vilkas drift lämpligen inte kan nedläggas, t.ex. inom jordbruket och servicenäringarna.

Det får således konstateras att den allmänna rättighet som semestern numera anses utgöra inte kommit vissa grupper till del i den utsträckning som är semesterlagstiftningens syfte. Inställningen till detta spörsmål har i allmänhet hittills varit att samhället lämpligen inte kan medverka till en bättre ordning. Å andra sidan har heller inte spörsmålen blivit ordentligt utredda och belysta. Det är således inte klarlagt vilka möjligheter som finns att uppnå bättre förhållanden. Enligt vår mening bör frågorna rörande företagarnas semester-möjligheter nu tagas upp till skyndsamt utredning. Det kan inte anses tillfredsställande att samhället engagerar sig för semesterfrågornas lösning enbart för vissa grupper. Också de grupper som inte omfattas av semesterlagstiftningen måste uppmärksammas och tillgodoses i möjligaste mån.

En utredning måste uppenbarligen fästa stor vikt vid frågan om möjligheterna för företagarna att erhålla ersättare vid semesterledighet. Man torde härvid kunna utgå från att företagarnas organisationer är villiga att göra insatser för en lösning. Skall en ev. ersättarorganisation kunna komma till stånd och dess önskvärda kapacitet kunna bedömas, fordras en kartläggning av semesterönskemålen hos de berörda grupperna. En dylik kartläggning torde därför böra genomföras.

Ett ersättersystem kan givetvis organiseras på olika sätt. Inom jordbruksnäringen bör sålunda samverkan och utbyte närboende företagare emellan vara en lösning i viss utsträckning. En annan lösning vore att enbart organisera en ersättarorganisation eller flera sådana branschvis. Att bedöma den erforderliga kapaciteten av den organiserade ersättarverksamheten enbart på grundval av allmänna upplysningar om semesterönskemålen torde dock vara förenat med vissa svårigheter. Det bör därför kunna övervägas om inte till verksamheten kan anknytas semesterkassor till vilka de berörda företagarna gör successiva inbetalningar, i princip motsvarande semesterersättningen till arbetstagare. Inbetalningarna skulle avse kostnader för ersättare under företagarens semesterfrånvaro. Möjligheterna att genom organiserad ersättarverksamhet tillgodose önskemål om semester vid viss tidpunkt i varje enskilt fall torde vara begränsade. Regler för semesterns förläggning i tiden vid anslutning till ersättarorganisation och ev. semesterkassa torde därför böra upprättas. Såsom nämnts torde en medverkan från företagarnas organisationer vara nödvändig, och verksamheten kan måhända anknytas

till dessa. Förutsättningarna härför bör utrönas. Skulle det visa sig att en medverkan från samhällets sida skapar bättre förutsättningar bör givetvis den frågan prövas.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 68 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning av företagarnas semesterproblem samt behovet av och förutsättningarna för en organiserad ersättningsverksamhet ev. kombinerad med semesterkassa i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 mars 1963

T. V. Mattsson

Ernst W. Olsson

Sven E. Sundin

Nr 624

**Av herr Nordenson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 68,
med förslag till lag om semester, m.m.**

(Lika lydande med motion nr 774 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 mars 1963

Jonas Nordenson